

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.22. Soluite Templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Signum Diuinitatis suæ Christus illis suam assignat Resurrectionem: in qua mentiti sunt ei inimici eius, vt ait Dauid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

D. Gregor. quod ait: *Cor eorum longe fuit à disciplina. Cor eorum*: non enim ait corpus eorum, quia peccatoris corpus non procul abest à disciplina, quinimo multis flagellis sceleratus affligitur: *Multa flagella peccatorum*: sed cor eius: nec enim confidat ex qua manu, vel ob qua causam flagellum disceruit: vt brutum animal, quod fultem patitur, eumque conspiciens, vt autem non cognoscit ob defectus suos sibi tundi latera, illis adhæret incorrectum: *Propterea non exultabuntur*. Hinc præfatus Salomon supplicem offert Deo prudenter hunc libellum, vt eum ad cuncta pie prudenterque facienda illuminet: *Domine Pater & dominator vita mea, ne derelinquat me in consilio &c.* Quid igitur expostulas?

Pf. 3:10.

IV.

Prudentis est in plagis suum ignoscere peccatum.

Ecclesi. 13.

1.

2. 2. qu. 2. ar. 1.

V.

Non Pharaonem sed Dauidem imitemur.

Exo. 7. 13.

Pf. 37:18.

Ego in flagella paratus sum, & dolor meus in conspectu meo semper. Quoniam iniquitatem meam annuntiabo & cogitabo pro peccato meo semper. Cum me peccatorem agnoscam, in flagella paratus sum, & quotiescumque me ista contendant, ea me iuste meritum esse cogitabo, & hoc semper ac continuo ore meo proferam: Heu Domine cõdigna, fateor sunt hæc meis flagella sceleribus, his plura, his mereor acerbiora: optime mecum agitur, quandoquid enim à via sa-

lutis aberrauerim, meas secutus passiones, tu metus his flagellis ad viã reuocas rector: *Cogitabo pro peccato meo &c.* de quibus aliàs diximus.

§ 22. Soluite Templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Signum Diuinitatis sue Christus illis suam assignat Resurrectionem: in qua mentis sunt ei inimici eius, vt ait David.

O Pinatur D. Cyrillus signum illud, quod à Domino petierunt fuisse, quo probaret, quod illis indicauerat, se esse filium Dei, quando Deum dixit esse Patrem suum: *Nolite facere domum Patris mei &c.* Respondet illis Christus signum petitis huius rei vobis dari? *Perplacet: Soluite templum hoc, & in triduo excitabo illud.* Dicebat hoc Christus manibus proprium demonstrans corpus, illudque tangens, designando quod de ipso loquebatur. Huius, inquit, templi nexum dissoluite, & in triduo excitabo illud & resuscitabo. Talem cõciores erant, nec intelligebant hebetes, quod de corporis sui sanctissimo templo loquebatur, & illis dare intendebat vt supremum suæ efficacissimæ potentia signum demonstratum, suæque diuinitatis, ipsam resurrectionem.

Congruentissime corpus suum appellat templum, vt ex D. Aug. discimus verba illa Apostoli declarante: dum de Christo loquitur: *In quo in Ep. 67. ad habitabat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, Davidand.* Hoc inquit D. Aug. duobus modis intelligitur. Tom. 2. Primo: quod non in vmbra vel figura, sicut in veteri testamento, sed in rei veritate. Secundo: II. designando, quod diuinitas in illo sacro Corpore sancto esset corpore, veluti in templo quodam Christi singulari: *Non ideo corporaliter, quia corpus est templum Deus sed aut verbo translato usus est, tanquam in est diuinitatis, non corporaliter sed vmbrales* utatis, *habuit aures, id est presfigurantibus signis; nam illas omnes obseruationes vmbrales futurorum vocat etiam ipso translato vocabulo. Aut cer e corporaliter dictum est: quia in Christi corpore, quod assumptis ex virgine tanquam in templo habitabat Deus. Si corpora sanctorum (inquit ille) templum sunt Spiritus S. suffragante Apostolo, quanto magis erit Dei templum, Christi corpus in quo ita perfecte habitat, vt vnitam sibi illam habeat carnem, ac totam humanitatem personæ suæ diuinæ vni ne substantiali, eo modo, quo declarat Theologi. Hoc igitur vobis do signum: Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Diuinitatis

mm omnino signum. Recenset Spiritus Si vt opus maximè proprium diuina sapientia, nepe Christo, quod se non patitur a malicia superari: Sapientia luci comparata inuenitur prior: illi enim succedit nox, sapientiam autem non vincit malicia.

III. Sapientia non vincit malicia. Ipsa est luce potentior. Potens est lux cum ipsa tenebras expellat; potro nihilominus, qui modicum sapit, dubitare potest, vtra earum sit efficacior: & quæ quam vincit: cum enim ita sit: quod lux ad aurum prodiens tenebras dissipet, similiter videtur, quod ad vesperam irruentibus tenebris, ipsa paulatim deficiens obsecratur, nec minus mundum nigerimo suo obnubilent populo: quam lux suo de die lætificet splendore. Verum enim vero tanta est efficacia sapientia, tantaque potentia, vt permittens malicia tantum quantum potest inferre damnum, super illud reuoluetur, illud sistat, & ad statum reuocet meliorem. Summum omnium ad quod accessit malicia potentia, hoc fecit, vt Dei filium occideret: hoc est omnium superbum, quo gehennæ mundique potuit ascendere torua nequitia.

IV. Magna conferetur esse potentia illius seditionis Prouinciæ contra Regem suum iustum ac bonum, si seruos occideret Regi fidelissimos: grauior adhuc, si magnates, optimates, duces, ac primæ notæ viros præsumeret mactare nobilissimos: augcamus crimen, quid esset si proprium regis filium euocaret: Potro perniciosa nulla posset esse rebellio, quam si Regem ipsam auideret interimere per iudicis sententiæ cum patibulo adiudicans atque affigens vt crudelissimum tyrannum regni que proditorem nefandissimum. Magna fateor, fuit illa malicia, ac populi Iudaici commota rebellio, regni, quod Dei esse dicebatur, qua contra Regem suum ac Deum contumax insurrexit, qua seruos ipsius inconcussa fidei viros, Prophetas dico, trucidauit, qui eius honorem, negotiaque promouebant: *Quis Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Vitam charissimam illi ac primatibus ademerunt rebelles amici: quorum antesignanus erat D. Ioannes Baptista, quem capite truncharunt. Nihilominus his audet grauiora sediciosa peruerfitas, & manus ipsi Regi violentas iniicit per varia illumintrahens iudicia ac tribunalia morti adiudicans, qua nulla infamior, nulla molestior, cruci: videlicet. Eo vsque malicie potentia ascendit sed & hic pariter stetit: quia nequibat patrare grauiora. Sicut vos ipsi confirmatis, quod suprema in vobis regnet inquit a. me trucidando, hoc namque homicidio ad alius non potest ascende-*

re malicia fastidium, ita & ego vobis confirmabo, me esse ipsam Dei sapientiam, qui fortis omnipotentia meâ huius queam malicie vices euincere ac supplantare, restaurando quiddam damni malicie inferre potuissetis, cuncta in meliorem statum prioremque restituendo gloriosior: *Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Hoc est signum omnium primum eius diuinitatis assertum: etenim quando rebelles illi templum hoc sanctissimi corporis sui mortale adhuc, & passibile dissoluent, eum occidendo, ipse idem hoc in triduo resuscitabit, ac gloriosum & immortale, vt tale proposuerat multis ante annorum cuticulis variis suo Sophonia: cuius verbis videtur petitioni respondere hodie sibi à Iudæis obiectæ: Quod signum ostendis nobis, etc. Expecta me (inquit) in die resurrectionis meæ: vt alius exposuimus.*

Hanc D. August. eleganti stylo perpendit do-
64
Atriam, & illa Saluatoris verba percipiens: *Soluite templum hoc, etc.* arbitrat, quod à mille annis illa audierit David auribus Spiritus sui Propheta, atque in illis tanta detegit ad Christi gloriam Mytheria, vt Psalmum composterit lexagessimum quintum illum suauiter decantans, cui titulum (inquit D. Augustin.) præfigit: *In finem. Quia ille erat, quo designabat, quod oculis suis Christum redemptorum nostrum inuenerit, finem legis, & suorum complementum desideriorum: Subilate Deo omnis terra, Psalmum dicite Ps. 65. t. nomini eius, ante gloriam laudi eius. Vniuersa in Deo terra lætetur, & mille laudum præconijs eius gloriam concelebrat: Dicite Deo: quam terribilia sunt opera tua Domine in multitudine virtutis tua, mentionur tibi inimici tui. Quantum tibi reuerentia, Christum intuetur armatum flagello, rediens feneroque vultu terribilem turbam hanc sacrilegam sacris ædibus exturbantem, lotis vt canes profligamem, pecunias, mensaque prosterente m. O quid vnquam adeo terribile: talis autem Iudæis apparuit, vt dentio reuersi signum ab eo petierint, quo monstraret, qua potestate facinus tale patrare præsumpisset. Audit Saluatorem illis respondentem. *Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Et ait: Dñe mi, quale, precor, signum est illud adeo potens, quo diuinae tue multitudine omnipotentia comprehendit sic est, est etenim illud opus, quod illis pro signo das, omnium maximè in tue virtutis diuina testimonio: sed cum illo, & ob illud, & ex illo contra te falsa producent inimici testimonia. Et indubiè loquitur D. August. illud opus, quod illis dat in signum, sua nempe resurre-*

ctio.
VII. Resurrectio signum omnipotentia.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. Aug. In illud Es. 65. In multitudine virtutis tuae, ipse, prodigiosa. Si maris calcarit fluctus, hoc idem D. Petro concessit: si demonia eiecerit, morbosque curauerit, eandem illis praedicationis iniungens officium, tradidit potestatem: *Dehi illis virtutem & potestatem, ut demonia eiecerent, infirmos curarent:* Quinimo & hoc protestatur, quod quibusdama de seruis tuis tam efficacem potentiam miracula faciendi tribueret, ut in se, ijs quae ipse faciebat, eminentiora esse viderentur: *Amen dico vobis, qui credit in me, opera, quae ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet.* Porro nemini indulsit, ut lapsus suscitaret, sed nec purae creaturae concedi hoc poterat, quae non haberet in se, & ex se eandem Dei potentiam. Idcirco quando Iudaei a Domino signum exoptabant diuinitati proprium, hoc illas assignat: si potentiam concederet super aquas gradiendi, obijcerent quod olim Moyses per pelagi fluctus viam sibi torique populo strauerit latissima am. Si mandandi leprosus, inferretur, quod simile quid egerit Elisens Naamae praecipiens ut leprosus in Iordane lauaretur. Si mortuos ab inferis reuocandi, dicerent ab Eliseo & Elia mortuos esse reuocatos. Expediebat illis dari signum soli suae reuerentiam omnipotentiae, hoc est, sui ipsius resurrectione, postquam illum morti tradidissent. Hoc ab alio factum fuisse alumnari non poterant. Quid hic D. Aug. ? *Quia possent dicere Iudaei, cum miracula faceret Dns: fecit & hoc Moyses: fecit & hoc Elia: fecit & hoc Elisens.* Proprieta cum ab illo signum peteretur proprium signum commendans, quod in se solo futurum erat, ait: *Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Hoc signum proprium commendauit, hoc est, potentissimum. Signum procul dubio maioris potentiae ac virtutis, quam se ipsum a morte liberare. Longe namque praecelatus est ipsam vincere, postquam intravit, occidit, fecitque quaecumque potuit, quam illi praecedere ingessum: hoc etenim veraciter est illam potentia superare: *Potentius est reuixisse mortuum quam non fuisse mortuum.*

Hinc inquit D. Aug. scapio rationem, ob quam Apost. Paulus diuinae virtuti omnipotentiae adscribat suae resurrectionis mysterium, dum ait: *Non habeo meam iustitiam, quae ex lege est, sed illam quae ex fide est Christi Iesu, quae ex Deo est*

iustitia in fide ad cognoscendum illum, & virtutem resurrectionis eius. Et alio loco: *Si crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei.* Hic igitur opus atque de quod Dominus maximam promittit in virtutis suae testimonium, videlicet resurrectionem, & verbis vitur maximam significatus ac proprijs. Primò dicit: *Soluite templum hoc:* Non ait: *voip si me trucidate, licet in tepla idem sit, sed Soluite:* Non dicit: *Soluite me* personaliter: sed *Templum hoc.* Duo sunt in Christo Salvatore nexu seu vniones: prima, suae personae cui vnuit, & velut alligauit naturam humanam: secunda: vnio corporis cum anima. Non ait dissoluite personam meam: eo quod vnio qua nostram illi vnuit naturam perpetua est, & indissolubilis, *Quod semel assumpsit, nunquam dimisit,* docent verissime Theologi. Caue tibi inquit D. Ioannes ne Christi personam velis dissoluit: quicumque namque tale quid attentauerit, cum vt Antichristum condemna: *Omnis spiritus qui soluit se sum ex Deo est, & hic est Antichristus.* Adeo tenaciter vnita est persona Christi Salvatore suae humanitati, vt in illo alia non sit persona nisi diuina. Ne hanc vnionem naturae humanae cum persona diuinae dissoluit, volentes eam vnite personae propriae creatae, duas in Christo statuendo personas, vniam diuinam cui annexa sit sua persona diuina, & humanam alteram, cui vnita sit humanitas: velle etenim Antichristum, idcirco non ait: *Soluite me.*

Secunda est vnio corporis cum anima per Secunda quam corpus vita fruuitur & sensibus, sicutque corporis pedibus erectum: haec igitur per mortem dissoluta est: realiter enim vnio corporis Christi cum anima dissoluta est & anima a corpore secessit, dissoluta: atque ex hac ratione verè Christus mortuus est. se dicitur Dissoluite, igitur, inquit Christus hanc templi corporis mei vnionem, quo fiet vt realiter in terram concidat, imo mortuum in sepulchro extendatur. *Soluite.* Nota vero, verbum hoc nullum inuoluerit praecipuum: cum enim opus occisionis Christi sacrilegium sit adeo non est horrendum, non illud Deus praeciperet, de quo imperator locutus est Spiritus S. *Nemini mandauit imitari agere, sed primo significat permissionem si. sed enimmalem illi de qua locutus est Iudae proditor: Quod factu, fuit citius: q. d. Cedam veltre locum malitiae, qua ad culmè ascendet quod imaginati quis potest altissimum, scilicet, vt me in excelsis: & tunc omnipotentiae meae virtus innotescet, me ipsum a mortuis reuocando. Secundo: licet imperatum sonet hoc *Soluite,* vim tamen habet enuntiativam, q. d. *Soluite,* meam probabo*

IX.
Dua sunt in Christo vniones.

Prima Diuinitatis cum humanitate eaque indissolubilis.

1. Ion. 4.3

X.

Soluite,

vim tamen

habet enuntiativam.

q. d.

Soluite,

meam probabo

104. 13. 2. 7.

21.

poten-

potentiam, quando vos huius corporis mei vitam factis demolit, suscitando illud gloriosum: nam eo modo pariter declaratur illa verba, quæ ipsam dixit pronuntians, quod ad summum eorum esset malitia ascensura fastidium ut ipsam interimerent. *Implete mensuram patrum vestrorum.*

Mat. 13. 32.
IX.
Verbi Excitabo vit expeditur.

Nec minoris sunt hæc verba ponderis. Excitabo illud: non enim dixit: deiecit templi hoc, & ego reedificabo illud: sed Excitabo illud apertissimum verbum, quo mysterium resurrectionis aperitur, eiusque liquido virtus innotescit. Eius namque intuitu, mors non nisi somnus fuit: & sicut ille, qui dormit in se virtutem habet qua se ipsum a somno excitet, ita ut ille idem sit qui se dormientem excitavit: ita mori Christum, sicut quasi se ad dormiendum componeret: quamvis enim mortuus sit, ita tamen mortuus est ut vita in eo maneret persona divina, & in se totam haberet Dei omnipotentiam, de quo suo die dicendum. Hoc ergo est opus Deo proprium, quod moriendo secundum humanitatem in eo viva manserit persona secundum divinitatem: ipsa namque seipsam excitabat.

Lib. 4. in Ioan. In cap. 9. Amos. 11.
65
Nec fallor, his verbis alludit Christus verbis illis obscurioribus apud Prophetam Amos, quæ congruè nostro proposito declarant D. Cyrill.

XII.
Vaticinijs suis, dicens, qua ratione Deus populū illum ingratum ac contumacem delereret quia enim esset occisurus ac crucifixurus, quodque à mortuis resuscitatus ad Gentes transiret. *In illa die suscitabo tabernaculum David, quod decidit, & reedificabo aperturus murorum eius, & qua corruerant instaurabo.* Hæc verba Petrus Apostolus adduxit post Christi resurrectionem, ut ijs probaret conveniens esse, ut Gentibus prædicaretur Evangelium. Attende, quam graphicè mysteriū describat resurrectionis: Christum agnominat David, stylo Prophetarum. *Suscitabo tabernaculum David, quod decidit:* Quod hic tabernaculum dicitur templum appellari: Ego illud excitabo, resuscitans illud, reedintegratum, & velut novum, quantum attinet ad gloriose qualitates, impassibilitatem, agilitatem, &c. Mirare, quam egregiè restauratum exsurgat de sepulchro redimium. Itaque, cum Augustino, per belle dicitur hoc opus. *Multitudo virtutis Domini:* Fuit enim supernum, in quo cuncta, quæcumque fecit præclara, continentur.

Amos. 9. 11.
11.
16.
Ex hoc, Domine mi, præcinit David & præcinit, mendacia contra te suscitabant inimici tui testimonia. *In multitudinem virtutis tuae mentiantur tibi inimici sui.* Occurrat tibi (monet D. XIII. Aug.) quod in passione Domini contigit: Indagant inimici falsæ, quibus cum condemnant, testis testimonio, multos introducunt testes, & licet intra Christum de omnibus sedulo instruxissent, sic evidenter tamen perversa testium constabat iniquitas, ut illi ipsi qui iudices pro tribunali præsidebāt, clarè cognoscerent non esse admittendos. *Non erant convenientia testimonia eorum, cum multis falsi testes accessissent.* Modum non inveniunt, quo contra innocentem falsum componant testimonium, nec quidem verisimile: porro tandem duo prodierunt, mendacia sua struentes ex illis verbis, quibus Christus potentie suæ signum proposuerat: *Non sum venerum dno falsi testes dicitis: hic dixit. Solum templum hoc, & post triduum suscitabo illud.* O mendaces: numquam dixit: *Solum, sed Solvite. Solum non audierant.* D. Argu. D. Avgr. sunt verba) sed solvite, unum verbum mutaverunt, Tom. 5. & paucas litteras, ut falsum testimonium molerentur. *Cur mutas verbum à humana vanitas à humana infirmitas? verbo incommutabili verbum mutas, mutas in verbum, numquid mutas Dei verbum? En tibi qualiter in Christum sua proferant mendacia, in eo signo quod illis virtutis suæ deditur in hinc. Quare tibi mentiti sunt inimici tui Domine qui subleat omnis terra? dicitur, solum, cum tu dixeris, solvite.*

Attendite & videte proditores, quod omnipotentiam suam declarans infirmitatem, & vestra pariter declarat malitiæ pravitatem. Vos ipsi estis qui templum hoc solvitis: vos ipsi mortem illi Deicidæ infligeris: ipse, qui illud excitabit immoderate, gloriosum. Ipsum, Solvite vestrum est: ipsum Excitabo, meum est. Et hoc ita novimus, quod potestas iniquorum eò tantum tendat, ut demòntur, ut dissolvant, ut vitam perdant: Dei autem ut exsuscitet. *Domine erigit istos, ut vivificet. Qui vivificat mortuos:* Hoc potest diabolus, nempe, perdere, trucidare, deicere, demereri, iuxta nominis sui etymologiam: *Exterminans.* Et hoc tu similiter potes, qui istam ut Dominum habes, animam tuam occidere: illi per peccatum auferendo gratiam, in culpam abyssum demergere, te ipsum, & ipsam in profundum præcipitare damnationis; solus Deus est, qui propria viget virtute, ut illam ad vitam revocet, & de abyssis liberet educat, que iniquitatum. *Domini excus mortis.* In hoc se Dominum ostendit absolutum, qui hoc nomine ita pleno ore meretur insigniri, ut duplicari possit: *Domini, Domini:* qui resuscitat, & de mortis eruit potestate, eum qui se morti per peccata culpæque traderat.

Pf. 145. 8. Ro. 4. 17. Apoc. 9. 22. Pf. 67. 22.

diderat. Cum igitur ó Domine, signum sit diuinitæ tuæ potestatis infinitæ, resurrectio: illam quaesumus, in nostris operetis animabus, illas de sceleribus suis resuscitans, vitamque tribuens eis gratia, qua gloriæ perficiantur gratia sempiternæ, Amen.

S V M M A R I V M

HOMILIÆ VIGESIMANONA SEQUENTIS.

Roponit hoc nobis Euangélium Christi Saluatoris doctrinam. *a.* & circa illam quatuor docet. Primum: ad hanc docendam doctrinam aulam securissimam esse templum, aliquando licet in plateis prædicare conueniat *b.* Secundum: Iudæos fuisse peruersos auditores, qui admirabantur & non conuertebantur: & talis est plerumque inter nos defectus *c.* Contra illos efformat D. Ioannes ebum potentissimum per quam ipsos proprijs eorum verbis conuincit *d.* Tertium: quod sublimitatem doctrinæ suæ atque excellentiam Christus tradat, dicendo: hanc non esse suam, sed Patris sui, à quo mittebatur: verba sunt hæc multis referta sensibus. & præcipue illis declarare voluit, se Prophetam esse Promissum *f.* idque docet, quod dicendum est prædicatoribus, *g.* & eam confessionem à nobis faciendam, qua, quidquid boni habemus, illud à Deo esse cognoscamus *h.* & ab auxilio gratiæ eius efficaci *i.* nam ob eius defectum cognitionis, quinque illæ virgines fatuæ esse perhibentur *k.* Vltimum à Christo traditum hoc est: quis doctrinæ suæ competens sit auditor, & quid agendum ut illa capiatur, nimirum rectificanda voluntas *l.* ratio subiicienda fidei, visusque auditui *m.*

§. 1. Ad duo renocantur ea que Christi sunt, ad opera & doctrinam, utraque Iudæi diabolo attribuebant: & utraque probat Christus esse diuina.

§. 2. Iam die festo mediante: Ascendit Christus, qui omnes spiritus comprehendit intelligibiles: & hoc ita his & alijs expediebat.

§. 3. Ascendit in templum & docebat. Prædicat Dominus in templo, aula tali doctrina propria: quam Dauid inscribit separatam, castam, atque purificatam.

§. 4. In templo docetur doctrina fidei, ubi capiatur intellectus, sicut Ioseph.

§. 5. Concio facta in templo, quod Deus & prædicator conueniunt. Sicut in petra Ore & declarat Salomon.

§. 6. Concio fit in templo magni Domini habua nlo. qui solus perf. & potest in voluntate libera operari: licet aliquando congrue

in locu publici concio habeatur.

§. 7. Admirabantur Iudæi. Admirantur Dominum prædicantem, quia debet aliquando prædicator, docens D. Augustino, stylum altius atollere.

§. 8. Admirabantur illi, sed non conuertebantur, sicut Pharaos, alijque ex nobis plurimi.

§. 9. Pueri audientes, qui tantum adferunt intellectum, non autem voluntatem. Unde licet admirentur non tamen conuertuntur.

§. 10. Eleganter declarat D. Ioannes illo Mirabantur, illud variis Iudæis: In vacuum laboraui: quod multi dicere possunt prædicatores.

§. 11. Ebum efformat D. Ioannes multiformitatem, quam Egypti ebum, ad verba Iudæorum, qua illos conuincit, ex illo ipso quod consistitur.

§. 12. Alia doctrina, &c. Dicit hoc secundum quod